

MUZEUM 
NA WYCIĄgniĘCIE RĘKI

**PAŁAC RODZINY
POZNAŃSKICH**
PRZEWODNIK



M U Z E U M
 M I A S T A
Ł O D Z I



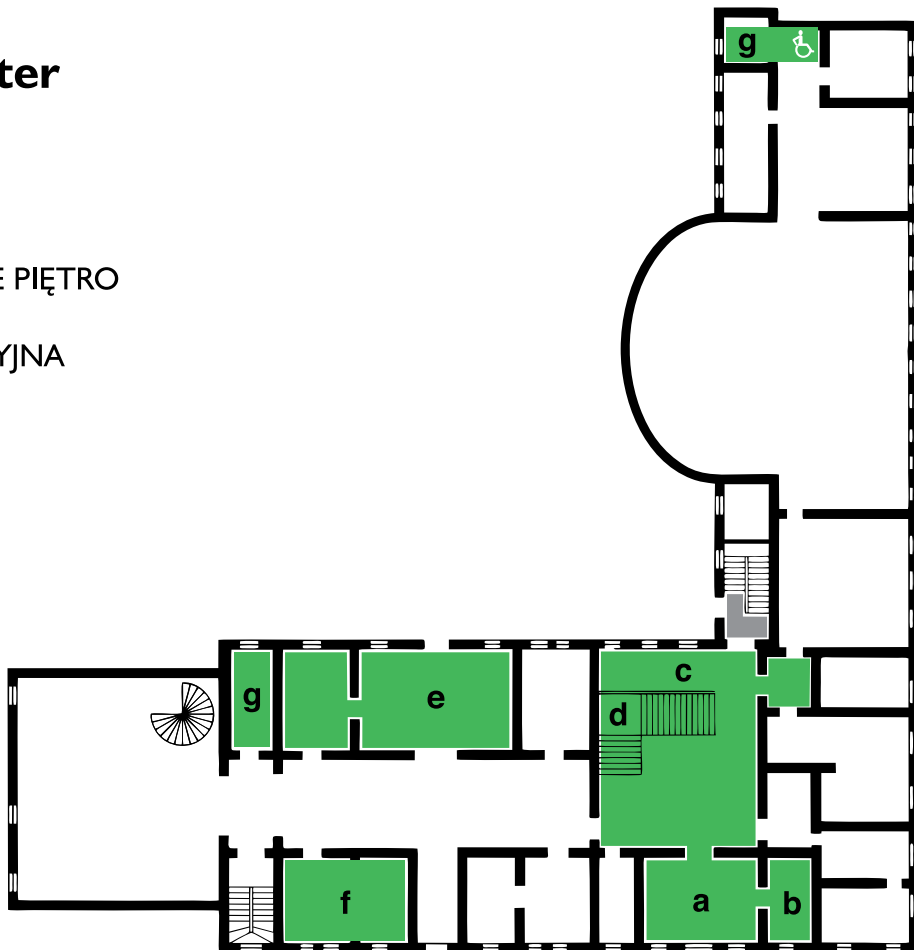
**PAŁAC RODZINY
POZNAŃSKICH**
PRZEWODNIK

Muzeum Miasta Łodzi
2015

dostępne.muzeum-lodz.pl

Mapa Muzeum. Parter

- a WEJŚCIE
- b KASA
- c SZATNIA
- d SCHODY NA PIERWSZE PIĘTRO
- e KAWIARNIA
- f PRACOWNIA EDUKACYJNA
- g TOALETY



WSTĘP

Ten budynek to Pałac Izraela Poznańskiego. Był on bardzo bogatym człowiekiem i miał wielką fabrykę. Takiego człowieka w dawnej Łodzi nazywano fabrykantem. Jednak Izrael Poznański nie zawsze był bogaty. Gdy był młody pomagał swojemu ojcu prowadzić mały sklep w Łodzi. Gdy miał 18 lat ożenił się z Leonią Hertz. Leonia w posagu otrzymała od swojego ojca majątek (pieniądze).

Dzięki ciężkiej pracy Izraela Poznańskiego oraz zdobytej przez niego wiedzy majątek małżeństwa stał się dużo większy. Dlatego Izrael Poznański mógł wybudować fabrykę produkującą materiały. Z tych materiałów można było później szyc ubrania.

Na terenie fabryki było wiele budynków, w których przy maszynach pracowało bardzo dużo robotników. Izrael Poznański wybudował dla nich domy, szkoły i świetlice.

Wiele z budynków fabryki i mieszkań pracowników zostało do dzisiaj. Teraz w dawnej fabryce Izraela Poznańskiego jest Manufaktura.

Gdy Izrael Poznański miał już ogromną fabrykę i dużo pieniędzy postanowił zbudować pałac. Wcześniej jego dom był prostym, zwyczajnym budynkiem. Poznański chciał, żeby pałac pokazywał bogactwo i potęgę jego rodziny. Dlatego zmienił zwykły dom w piękny budynek. Teraz w jego pałacu jest Muzeum Miasta Łodzi.

POSAG – pieniądze lub przedmioty (meble, naczynia), które panna młoda dostawała od swoich rodziców, kiedy wychodziła za mąż.

To jest Pałac Izraela Poznańskiego. Miał on bardzo dużo pieniędzy i ogromną fabrykę. Pałac Izraela Poznańskiego ma dużo pięknych ozdób. Teraz jest to Muzeum Miasta Łodzi.



1. HOL

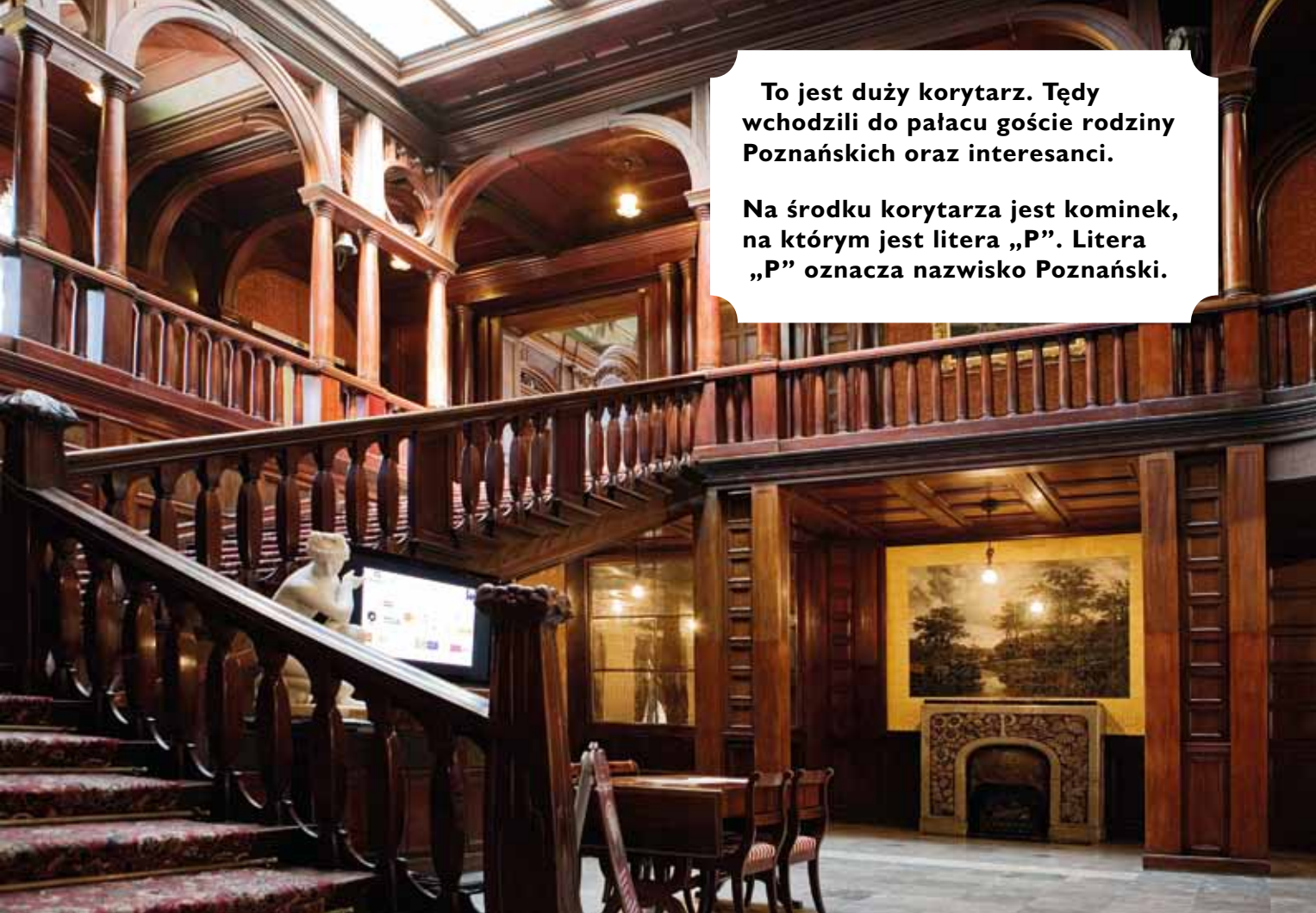
Jesteś w pokoju nr 1 (mapa jest na ostatniej stronie). Ten pokój to hol. W pokojach po lewej stronie holu dawniej były biura. W pokojach po prawej stronie był sklep. Do sklepu mógł przyjść każdy i kupić materiały do uszycia ubrań. Po prawej stronie jest też kominek. Na kominku widać literę „P” – to pierwsza litera nazwiska Poznańskich. Literę „P” można zobaczyć w wielu miejscach w pałacu.

Nad kominkiem jest też obraz. Popatrz na obraz z bliska. Ten obraz namalowany jest na kafelkach.

Drewniane schody w holu prowadzą do pięknych pokoi na piętrze.

**Idź na górę do pokoju nr 2
(mapa jest na ostatniej stronie).**

**HOL – tak nazywa się pierwsze
pomieszczenie po wejściu
do dużego domu lub pałacu.
W małych domach lub
mieszkaniach to pomieszczenie
nazywamy przedpokojem.**



To jest duży korytarz. Tędy
wchodzili do pałacu goście rodziny
Poznańskich oraz interesanci.

Na środku korytarza jest kominek,
na którym jest litera „P”. Litera
„P” oznacza nazwisko Poznański.

2. GABINET

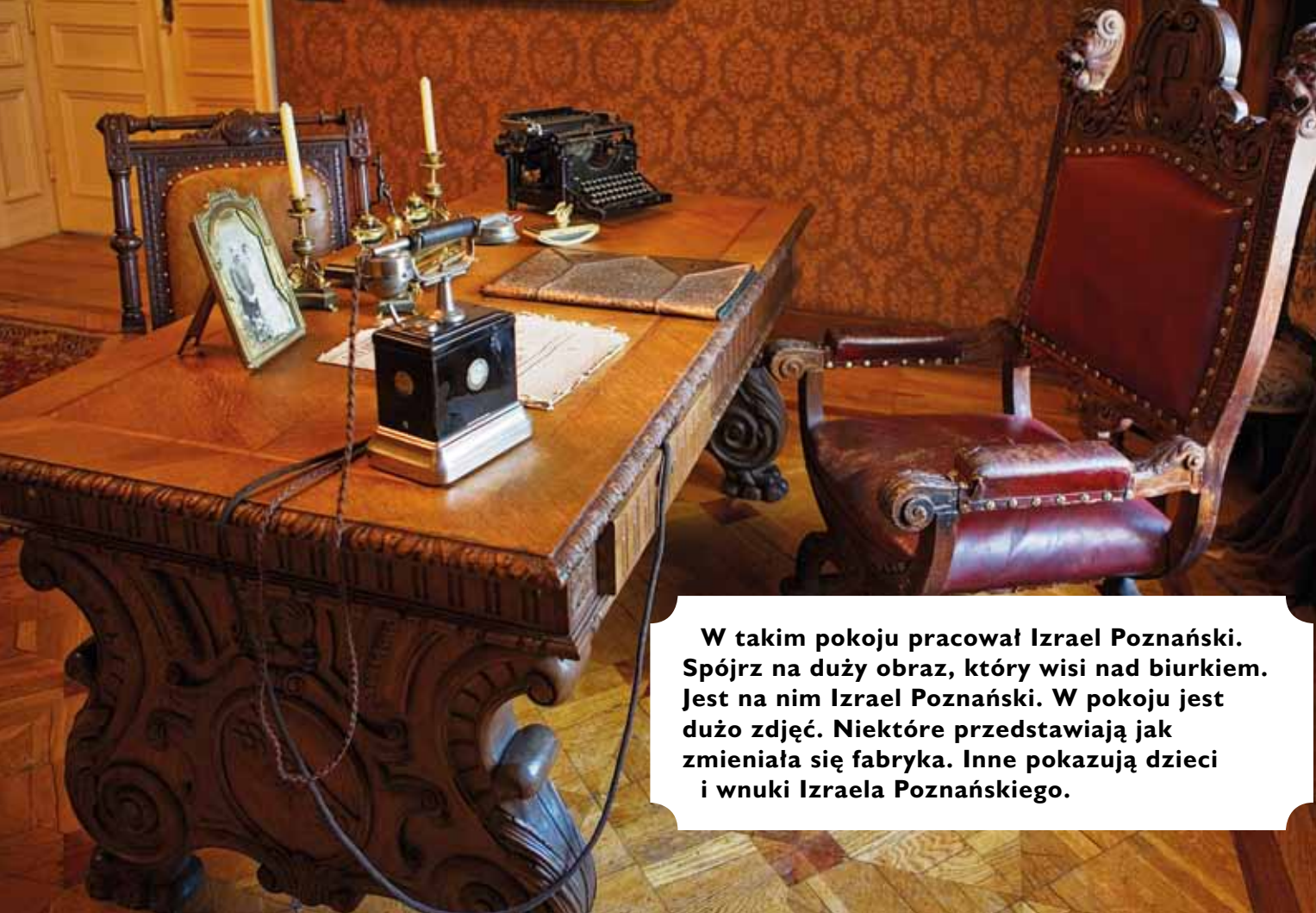
Jesteś w pokoju nr 2 (mapa jest na ostatniej stronie). Ten pokój to gabinet – miejsce pracy Izraela Poznańskiego. Na ścianie wisi duży obraz – to portret Izraela Poznańskiego. Obok portretu wisi duża plansza – jest to drzewo genealogiczne rodziny Poznańskich.

Na ścianie naprzeciwko jest zdjęcie domów, w których mieszkali Żydzi. W Łodzi Żydzi mieszkali na Starym Mieście. Tam ojciec Izraela Poznańskiego miał sklep i dom. Izrael Poznański wcześniej mieszkał na Starym Mieście, a później wybudował fabrykę i pałac.

W pokoju są krzesła i zegar z literą „P” – symbolem rodziny Poznańskich. Na biurku leżą przedmioty potrzebne w pracy fabrykanta: telefon, przycisk do papieru, kałamarz (pojemnik na atrament). W szafie można zobaczyć liczydło i kawałki materiałów, które były produkowane w fabryce.

**Idź do pokoju nr 3
(mapa jest na ostatniej stronie).**

**DRZEWO GENEALOGICZNE –
rysunek przypominający drzewo,
które na gałęziach ma zdjęcia
członków rodziny. Jeżeli nie ma
zdjęć rodziny to na gałęziach
umieszcza się tylko imiona
i nazwiska braci, sióstr, rodziców,
dziadków, pradziadków i innych
krewnych. Drzewo pokazuje, ile
osób jest w rodzinie.**



W takim pokoju pracował Izrael Poznański. Spójrz na duży obraz, który wisi nad biurkiem. Jest na nim Izrael Poznański. W pokoju jest dużo zdjęć. Niektóre przedstawiają jak zmieniała się fabryka. Inne pokazują dzieci i wnuki Izraela Poznańskiego.

3. SALA LUSTRZANA

Jesteś w pokoju nr 3 (mapa jest na ostatniej stronie). Jest tutaj dużo luster – dlatego ten pokój nazwano Salą Lustrzaną. W sali – tak, jak kiedyś – odbywają się bale, koncerty i przedstawienia teatralne.

W czasie Drugiej Wojny Światowej Niemcy przebudowali Salę Lustrzaną. Podzielili ją na dwa piętra. Niższe piętro zajmowały pokoje biurowe. Wyższe pozostawili bez zmian. Po wojnie, dzięki starym zdjęciom, można było odbudować salę. Teraz sala wygląda tak, jak za czasów rodziny Poznańskich.

W sali jest błękitny sufit – przypomina kolor nieba. Na suficie są także oryginalne ozdoby – to znaczy, że zostały wykonane przed wojną i nikt ich nie zniszczył. Między oknami są również inne dekoracje – sztukaterie przedstawiające wstążki, wianki oraz kwiaty. Zostały zrobione z gipsu i pomalowane na złoty kolor.

**Idź do pokoju nr 4
(mapa jest na ostatniej stronie).**

**SZTUKATERIE – ozdoby
wykonane z gipsu, które dekorują
wnętrza pokoi. Zwykle mają
kształt drobnych rzeźb lekko
wystających ze ścian lub sufitów**



Ten pokój nazywamy Salą Lustrzaną, bo jest w nim dużo luster. Bardzo dobrze słyszy się tutaj muzykę, dlatego kiedyś były tu koncerty i przedstawienia.

Gdy była wojna Niemcy zamienili Salę Lustrzaną na pokoje do pracy. Po wojnie udało się ją odbudować. Teraz Sala Lustrzana wygląda tak, jak za czasów rodziny Poznańskich.

4. SALONIKI ARTYSTYCZNE

Jesteś w pokoju nr 4 (mapa jest na ostatniej stronie). Tak naprawdę to są dwa pokoje – mały i duży. Ich nazwa to Saloniki Artystyczne. Tutaj rodzina Poznańskich przyjmowała gości. Wszystkie meble i przedmioty z saloników miały gościom umilać czas i cieszyć ich oczy.

W mniejszym saloniku można było posłuchać muzyki albo samemu muzykować. Znajdziesz tutaj ciekawe instrumenty takie jak: polifon, dwie cytry i fisharmonia.

W większym salonie zwróć uwagę na patefon, piękne meble i dwa fortepiany. Są tu również szafki ze szklanymi drzwiami, które nazywano serwantkami. W środku można zobaczyć sztuce i naczynia ze szkła i srebra. Na naczyniach są piękne ozdoby: kobiety z powiewającymi na wietrze włosami i falujące rośliny.

**Idź do pokoju nr 5
(mapa jest na ostatniej stronie).**

POLIFON – maszyna do słuchania muzyki, rodzaj pozytywki. Polifon może wyglądać jak duża szafka ze szklanymi drzwiczkami. Czasami wygląda jak drewniana skrzynka. W środku skrzynki jest metalowa płyta z dziurkami. Gdy płyta się kręci słychać zapisaną na niej muzykę.

PATEFON – maszyna do słuchania muzyki zapisanej na płycie. Najczęściej składał się z drewnianej skrzynki z obrotowym talerzem oraz dużej tuby w kształcie lejka. Dzięki tubie odtwarzana z płyty muzyka była dobrze słyszana.



W mniejszym pokoju znajdują się instrumenty muzyczne. W większym znajdziesz piękne meble, dwa fortepiany i szafki z drzwiami ze szkła. W środku są naczynia i sztucze ze szkła i srebra.

Rodzina Poznańskich lubiła pomagać artystom, kupować ich obrazy i zawieszać je na ścianach w pałacu.

5. SALA JADALNA

Jesteś w pokoju nr 5 (mapa jest na ostatniej stronie). Jest to duża jadalnia. Podczas wielkich przyjęć i uroczystości przychodzili tu ważni goście. Tylko bardzo bogaci ludzie mogli mieć pałace z takimi dużymi i ozdobnymi pokojami.

Spójrz na ściany, które składają się z dwóch części – drewnianej i gipsowej. Widać na nich ozdoby w kształcie owoców: winogron, granatów i jabłek.

Białe rzeźby na górze mówią o życiu, pracy i bogactwie Izraela Poznańskiego. W tej sali, w wielu miejscach jest litera „P” – symbol rodziny Poznańskich. Nad kominkiem jest też figura ptaka – pawia. Jego ogon jest witrażem zrobionym z kolorowych, szklanych oczek. Paw to symbol pamięci o Izraelu Poznańskim. Pawie są też na ogromnym obrazie nad kominkiem. Obraz nosi tytuł „Pożegnanie”.

**Idź do pokoju nr 6
(mapa jest na ostatniej stronie).**

**WITRAŻ – ozdoba wykonana
z kawałków kolorowego szkła
połączonego metalową ramką.
Zwykle zdobi się nim okna.**



Na ścianach dużej jadalni jest dużo ozdób, które wyglądają jak winogrona i jabłka. Tuż przy suficie można zobaczyć piękne rzeźby. Opowiadają one o tym, że Izrael Poznański miał dużo pieniędzy i wielką fabrykę. Nad kominkiem jest figura ptaka – pawia, która mówi, że cały czas pamiętamy o Izraelu Poznańskim. Pawia widać też na ogromnym obrazie, który jest nad kominkiem.

6. POKÓJ MĘSKI

Jesteś w pokoju nr 6 (mapa jest na ostatniej stronie). To był pokój, w którym swój wolny czas spędzali mężczyźni. W tym pokoju palili cygara oraz grali w różne gry towarzyskie.

Stół do gry w bilard zajmuje dużą część pokoju. Jest też stolik do gry w szachy. Na drewnianych słupkach widać rzeźbione ozdoby – karty do gry.

Z tego pokoju można przejść do korytarza prowadzącego do pokoi prywatnych i gościnnych. W pokojach prywatnych mieszkali Izrael i jego żona a w gościnnych ich goście. Dzisiaj w pokojach gościnnych są wystawy o sławnych łodzianach. Noszą one tytuł „Panteon Wielkich Łodzian”.

**Idź do pokoju nr 7
(mapa jest na ostatniej stronie).**

BILARD – gra, która polega na uderzaniu dużych kolorowych kul długim kijem. Kule leżą na specjalnym, zielonym stole. Na bokach stołu są dziury, do których trzeba trafić kulą. Czasem stół bilardowy nie ma dziur, za to na jego blacie można znaleźć pionki w kształcie grzybków. Wówczas służy on do gry w karambol.

The photograph shows a museum room with dark wood paneling and furniture. On the left is a tall wooden display case with glass doors, containing books and documents. In the center is a wooden desk with a cane-backed chair. On the right is another tall wooden display case with glass doors, containing various items including a top hat and gloves. A white text box is overlaid on the right side of the image.

Ten pokój nazywamy pokojem męskim, ponieważ tutaj swój wolny czas spędzali mężczyźni. Z pokoju męskiego można przejść do długiego korytarza. Po lewej i prawej stronie korytarza były pokoje członków rodziny Poznańskich.

7 i 8. SALONIKI PANI DOMU

Jesteś teraz w pokojach prywatnych pani domu. Ta część składa się z czterech pomieszczeń (mapa jest na ostatniej stronie).

Pokój nr 7 nazywa się buduar. Z tego pokoju można przejść na taras, do sypialni i do saloniku. Wystrój buduaru naśladuje modę na francuskie meble, które są delikatne i pięknie ozdobione. Ich dekoracje przypominają skręcone liście – białe i złote. Takie same dekoracje znajdziesz na suficie.

Pokój nr 8 jest po lewej stronie od buduaru. Ten pokój mógł być salonikiem żony Izraela Poznańskiego. Pani Poznańska mogła przyjmować tu gości i odpoczywać. Razem z nimi piła herbatę lub kawę w eleganckich filiżankach. Zwróć uwagę na piękny, szklany zyrandol.

**Idź do pokoju nr 9
(mapa jest na ostatniej stronie).**

BUDUAR – nieduży, elegancki pokój, który najczęściej znajdował się między salonem a sypialnią. Był miejscem wypoczynku pani domu.

Pani domu na co dzień używała czterech pokoi: dużego salonu, małego saloniku (zwanego buduarem), sypialni i garderoby (zwanej gotownią).



9. SYPIALNIA

Pokój nr 9 jest po prawej stronie od buduaru. To sypialnia pani Poznańskiej. Jest tutaj bardzo dużo szaf i szafeczek połączonych z drewnianymi ścianami. Znajdziesz tu również łóżko i meble do wypoczynku.

Naprzeciwko wejścia znajduje się szafa z dwoma drzwiczkami. Ta szafa otwiera się na dwie strony – to znaczy, że można do niej zajrzeć z sypialni oraz z drugiego pomieszczenia zwanego gotownią.

W sypialni jest też specjalny stolik na nici nazywany niciakiem. Meble, zasłony, ściany mają secesyjne ozdoby.

**Idź do pokoju nr 10
(mapa jest na ostatniej stronie).**

SECESJA – ponad sto lat temu powstawały domy, meble a także inne rzeczy, które miały piękne ozdoby w kształcie roślin. W Pałacu Izraela Poznańskiego jest wiele przedmiotów ozdobionych wzorami przypominającymi rośliny. O tych przedmiotach mówimy, że mają secesyjną dekorację.



W tym pokoju spała żona Izraela Poznańskiego. Znajduje się tutaj dużo szaf i szafeczek. Jest też łóżko, fotele i stoliczek na nici.

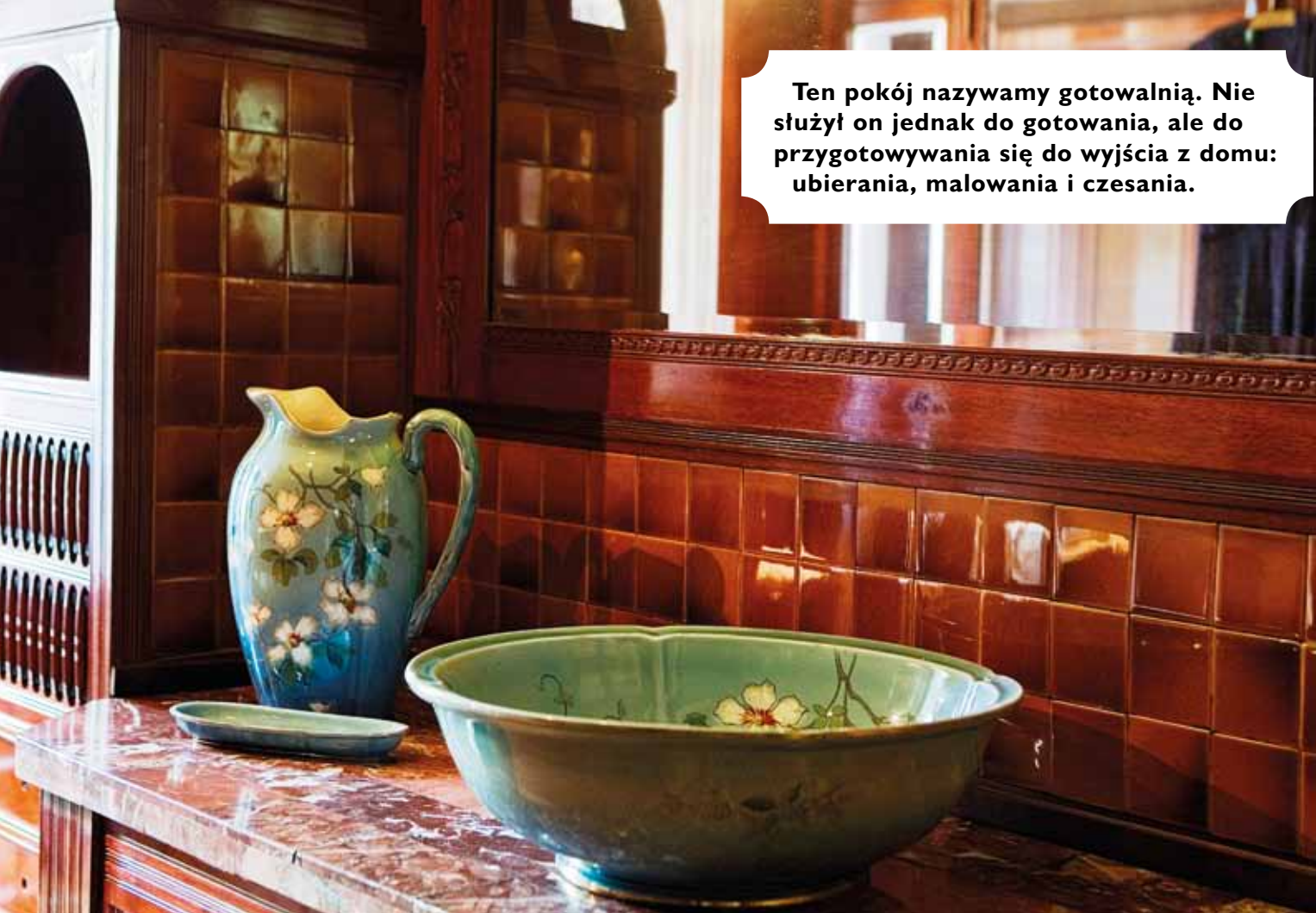
10. GOTOWALNIA

Pokój nr 10 to gotowalnia. Ten pokój służył do przygotowywania się do wyjścia, to znaczy: mycia się, czesania i ubierania. Dziś takie pomieszczenie nazywamy garderobą. Znajduje się tutaj toaletka – stolik z misą i dzbanem na wodę. Obok niej są dwie wąskie szafeczki, w których można było schować kosmetyki. Z gotowalni przez drzwi z okrągłym lustrem dawniej można było wejść do pokoju kąpielowego.

**Idź do pokoju nr 11
(mapa jest na ostatniej stronie).**

**POKÓJ KĄPIELOWY –
elegancka łazienka z bardzo dużą
wanną. Służyła ona nie tylko
do mycia się, ale również do
odpoczynku i dłuższych zabiegów
kosmetycznych.**

Ten pokój nazywamy gotownią. Nie służył on jednak do gotowania, ale do przygotowywania się do wyjścia z domu: ubierania, malowania i czesania.



11. MAŁA JADALNIA

Jesteś w pokoju nr 11 (mapa jest na ostatniej stronie). W tym pokoju rodzina Poznańskich jadła codzienne posiłki. Spójrz na piękne dekoracje drzwi. Dookoła nich są drewniane ozdoby w kształcie owoców. Nad drzwiami znajdują się martwe natury, czyli obrazy przedstawiające jedzenie. Jeszcze wyżej widać literę „P” – symbol rodziny Poznańskich.

Na środku pokoju znajduje się duży stół. Na lewo od stołu pod ścianą stoi drewniana szafa zwana kredensem. Można w niej było przechowywać talerze, sztucce i inne naczynia potrzebne podczas jedzenia. Przez duże drzwi znajdujące się na prawo od kredensu można przejść do pokoju z kominkiem.

**Idź do pokoju nr 12
(mapa jest na ostatniej stronie).**

MARTWA NATURA – rodzaj obrazu, który przedstawia przedmioty o niewielkich rozmiarach. Są to rzeczy, które się nie poruszają, ale związane są z naturą: kwiaty, owoce, warzywa lub inne rzeczy do jedzenia.

W tym pokoju Izrael Poznański jadł z rodziną posiłki. Przez duże drzwi można iść do pokoju z kominkiem, w którym są piękne meble i duże lustro.



12. POKÓJ KOMINKOWY

Jesteś w pokoju nr 12 (mapa jest na ostatniej stronie). Jest tutaj piękny kominek z lustrem, dlatego nazywano go pokojem kominkowym. W tym pokoju było kiedyś okno z widokiem na ogród zimowy. Teraz nie ma okna, została tylko wnęka.

W pokoju są również szafki ze szklanymi drzwiczkami. Są to biblioteczki, czyli szafki na książki. Sufit w tym pokoju jest dekorowany gipsowymi, malowanymi na złoto ozdobami.

OGRÓD ZIMOWY – to duże pomieszczenie ze ścianami i sufitem ze szkła. Ogród zimowy znajdował się na dachu pałacu Poznańskich. W tym pomieszczeniu rosły różne rośliny: kwiaty, krzewy i drzewa. Dzisiaj nie ma już ogrodu zimowego.

W małej jadalni i pokoju kominkowym znajdziesz dużo zdjęć i pamiątek po Arturze Rubinsteinie. Artur Rubinstein był wielkim łodzianinem. Pięknie grał na fortepianie i był zapraszany do wielu krajów, aby tam dawać koncerty.



KONIEC

Skończyłeś zwiedzanie Pałacu Izraela Poznańskiego. Teraz już wiesz, jak dawniej żyli bogaci fabrykanci. Możesz pójść do kawiarni, napić się herbaty i wyjść do ogrodu. Opowiedz rodzinie i przyjaciołom o tym, co widziałeś. Zachęć ich do przyścia i zwiedzenia Muzeum Miasta Łodzi.

Odwiedź też stronę dostepne.muzeum-lodz.pl



WALDEN
THEATRE
2024



Przewodnik po Pałacu Rodziny Poznańskich (wystawa stała „Z dziejów Łodzi. Historia – Kultura – Codzienność”) towarzyszący projektowi „Muzeum na wyciągnięcie ręki” realizowanemu przez Muzeum Miasta Łodzi w 2015 r.

Dyrektor: Małgorzata Laurentowicz-Granas

Koncepcja i koordynacja projektu:
Paulina Dzwonkowska

Dostosowanie do formatu „tekstu łatwego do czytania”: Spółdzielnia Socjalna FADO

Konsultacje metodyczne: Amelia Kochelska

Opracowanie graficzne: Michał Szota

Zdjęcia:
Bożena Szafrńska (str.: 7, 13, 17, 25, 27)
Maciej Ulrich (str.: 5, 9, 11, 15, 19, 21, 23, 29)

Teksty: zespół pracowników Muzeum Miasta Łodzi

Współpraca przy realizacji projektu:

Matylda Cygan
Tomasz Kochelski
Maja Jakóbczyk
Małgorzata Laurentowicz-Granas
Anna Łagodzińska
Agata Siuta

Wydawca:

Muzeum Miasta Łodzi
Łódź, ul. Ogrodowa 15
www.muzeum-lodz.pl
dostepne.muzeum-lodz.pl

Druk:

Drukarnia Arsa w Łodzi
Wydanie I. Nakład 500 egz.
Egzemplarz bezpłatny
ISBN 978-83-65026-08-8

Łódź 2015

Wszystkie utwory (teksty, ilustracje, zdjęcia, filmy) powstałe w ramach projektu „Muzeum na wyciągnięcie ręki” są dostępne na stronie www.dostepne.muzeum-lodz.pl i można z nich korzystać na zasadzie wolnej licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0. Polska (CC BY-NC-SA 3.0. PL).



Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kultura Dostępna”.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

**[KULTURA
DOSTĘPNA**

Partnerzy projektu:



SZANSA CHANCE
Fundacja Szansa dla Niewidomych
Chance for the Blind Foundation



Wsparcie organizacyjne projektu:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 4
dla Dzieci Niestyszących i Słabosłyszących w Łodzi

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 6
dla Dzieci Niewidomych i Słabo Widzących w Łodzi

Katedra Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego

dostępne.muzeum-lodz.pl

Mapa Muzeum. Pierwsze piętro

- 1 HOL
- 2 GABINET
- 3 SALA LUSTRZANA
- 4 SALONIKI ARTYSTYCZNE
- 5 SALA JADALNA
- 6 POKÓJ MĘSKI
- 7 i 8 SALONIKI PANI DOMU
- 9 SYPIALNIA
- 10 GOTOWALNIA
- 11 MAŁA JADALNIA
- 12 POKÓJ KOMINKOWY

